herpy

SALAMANDRE

Chuxiong Fire-bellied Newt

Cynops cyanurus

Cynops cyanurus er en vandsalamander på 8-10 cm fra Yunnan og Guizhou i det sydvestlige Kina. Farven går fra mørkebrun til gylden, bugen er gul til orange med sorte pletter, og et gult eller orange mærke lige bag øjet kendetegner arten. Den er næsten helt akvatisk, tåler almindelig stuetemperatur og æder villigt. Larver og unger er derimod følsomme over for kulde.

Familie: Salamandridae Tidligere navn: *Hypselotriton cyanurus* **Mild hudgift**

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**8-10 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**10-15 år**
Aktiv	**Dag og nat**
Levevis	**Akvatisk**
Biotop	**Bjergskov og vådområde**
Hudgift	**Mild** Vask hænderne efter kontakt, og hold fingrene fra øjne og mund
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 30 × 30 cm** L × B × H til 3 voksne dyr
Temperatur, dag	**16-24 °C**
Temperatur, nat	**16-20 °C**
Luftfugtighed	**70-90 %**
Vand	**Akvaterrarie** dybde 15-30 cm
Vandtemperatur	**16-24 °C**
UVB	**Ikke nødvendig**
Kost	**Insekter og orme/snegle**
Holdes	**Parvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Udvikling	**Larver i vand**
Æglægning	**I vand**
Kønsmoden	**12-24 mdr.**
Æg pr. sæson	**100-150**
Klækning	**21-28 dage**
Larvetid	**150-180 dage** fra klækning til metamorfose
Larvefoder	**Små vanddyr (dafnier, myggelarver)**
Yngelpleje	**Ingen**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Sårbar (VU)**

Arten står ikke på CITES-listen eller i EU's bilag A-D og er ikke opført på listen over forbudte dyr (BEK nr. 1261/2015), så der kræves ingen CITES-papirer. Salamandre er omfattet af EU's dyresundhedsregler om Bsal; tjek de aktuelle regler hos Fødevarestyrelsen ved import eller handel.

Om arten

Cynops cyanurus er en vandsalamander på 8-10 cm. Hunnerne er lidt større end hannerne, og arten er lidt større end *Cynops orientalis* og mindre end *Cynops pyrrhogaster*. Kropsfarven varierer meget: fra mørkebrun over mellembrun og gul til helt gylden. Langs rygkammen løber ofte en utydelig orange linje. Bugen er gul til orange og ofte plettet med sort. Vilde dyr er som regel rødorange, mens dyr, der er opvokset i fangenskab, er gule eller lyseorange. Et gult eller orange mærke lige bag øjet findes altid og er det tydeligste kendetegn i forhold til *C. orientalis*. I yngletiden får hannerne tydelige blå toner på halen; hos unge hanner kan blåtonen mangle, og den bliver stærkere med alderen.

Dyrene i handlen hører til en gruppe af nært beslægtede former, som også omfatter *Cynops chenggongensis* og *Cynops yunnanensis*, og mange er solgt under navnet *C. chenggongensis*. Uden kendt fangststed kan man som regel ikke afgøre, hvilken form et dyr tilhører. En ældre opdrætslinje med ensartet mørkebrun farve er svær at opdrætte: dyrene er hårdføre og langlivede, men afkommet er skrøbeligt, med mange ubefrugtede æg og stor dødelighed. Dyr fra import siden omkring 2004 er lysere, sunde og frugtbare i flere generationer og udgør i dag langt de fleste dyr i fangenskab. Rådene i vejledningen gælder dem.

Huden har giftkirtler; giften er ikke undersøgt for *C. cyanurus*, men den kan som hos de øvrige *Cynops* irritere slimhinder. Vask hænderne før og efter kontakt med dyr og vand, og rør ikke ved øjne og mund. Dyrene skal helst ikke håndteres. Levetiden er ikke dokumenteret; 10-15 år er et skøn ud fra beslægtede arter.

Udbredelse og levested

Cynops cyanurus findes i Guizhou og Yunnan i det sydvestlige Kina, især på Yunnan-plateauet. Arten lever i 1.800-2.400 m højde. Der findes meget lidt viden om dens udbredelse, og de fleste beskrivelser er på kinesisk. Arten er opført som sårbar (IUCN: VU), blandt andet på grund af tab af levesteder.

> **Oprindelig udbredelse:** Kina.

LEVESTED

Cynops cyanurus lever i damme, sumpe og vandede marker på Yunnan-plateauet. Plateauet har et meget mildt klima med monsun og kraftig regn om sommeren. Om vinteren er den gennemsnitlige laveste temperatur omkring 2 °C, og fra april til september er den gennemsnitlige højeste temperatur omkring 24 °C. Arten regnes for en art fra stillestående vand uden stærk strøm. Vandets temperatur på de enkelte levesteder er ikke dokumenteret.

Pasning

TERRARIET

Cynops cyanurus er næsten helt akvatisk og holdes i et akvarium. Tre voksne dyr passer i et akvarium på 60 × 30 × 30 cm med en vandstand på 25 cm, og flere dyr kræver mere plads. Tæt beplantning, fx javamos og hornblad, og skjul af rødder og sten passer til arten. Bunden er bar eller af fint sand; grus kan sluges og sætte sig i tarmen.

Som hos alle vandsalamandre skal der være en ø eller flydende plade, så dyrene kan komme op af vandet, men et stort landområde er spildt plads. Arten lever i stillestående vand, så et filter med stærk strøm skader; brug et svampefilter eller et filter med svag strøm. Låget skal være tæt, for dyrene slipper ud gennem små åbninger.

TEMPERATUR

Voksne dyr trives og yngler ved 21-24 °C om sommeren og 16-18 °C om vinteren, så de er velegnede til en almindelig bolig. Raske voksne dyr tåler kortvarigt ned til 10 °C og op til 27 °C, men ikke længe ad gangen. Om natten er 16-20 °C passende.

Æg, larver og unger er følsomme over for kulde: under 18 °C klækker æggene meget langsomt, og larverne vokser ikke. Hold larverne ved 20-22 °C; det kan kræve en varmer på laveste indstilling. Unger i deres første år bliver sløve under 18 °C. Dyr, der sendes med kølepakker, kan komme frem sløve og skal have tid til at komme sig, før de sættes i vandet.

LUFTFUGTIGHED OG FORSTØVNING

Arten lever i vand, så luftfugtigheden er ikke kritisk. Under et tæt låg er den høj, omkring 70-90 %. Forstøvning er ikke nødvendig. En eventuel ø eller landdel skal være fugtig, men et stort landområde er ikke nødvendigt. God ventilation under låget hindrer, at luften bliver stillestående.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

VAND OG VANDKVALITET

Vandstanden skal være 15-30 cm. Til tre voksne dyr passer 40-50 liter vand. Brug afkloreret vand, skift en fjerdedel af vandet ugentligt, og fjern uspist foder. Filteret skal give svag strøm; svampefiltre med luftpumpe er velegnede. Vandet skal ligge på 16-24 °C året rundt. Nyforvandlede unger drukner let, så de skal i begyndelsen have 5-10 cm vand, som øges, når de vokser.

LYS OG UVB

Arten har ikke brug for særligt lys, og UVB er ikke nødvendigt. Almindeligt akvarielys, der passer til planterne, er nok, og dagene gøres kortere om vinteren.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Arten er en meget god æder og tager næsten alt passende, der bevæger sig. Giv hakkede regnorme, sortorme, røde myggelarver, dafnier og hvide orme. De fleste voksne dyr kan vænnes til bløde pellets til rovdyr, fx laksepellets eller rejepellets, og æder dem med stor appetit. Variation er vigtig.

Voksne dyr fodres to til tre gange om ugen. Fjern uspist foder.

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Arten er rolig og kan holdes i gruppe. Sørg for, at alle dyr æder. Voksne dyr æder æg og små larver af egen art, så ynglen holdes adskilt. Nyforvandlede unger går en tid på land, men lærer hurtigt at søge føde i vandet.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne kendes i yngletiden på de blå toner på halen og er lidt mindre end hunnerne. Dyrene bliver kønsmodne efter 1-2 år, og unge dyr kan begynde at yngle mindre end et år efter forvandlingen.

PARRING

Avl lykkes let, hvis dyrene får en sommer og en kølig vinter: 21-24 °C om sommeren og 16-18 °C om vinteren. Yngletiden strækker sig fra tidligt forår gennem hele sommeren og ind i efteråret. Frieriet ligner det hos andre *Cynops*: hannen viser sig for hunnen og vifter med halen, lægger en sædpakke på bunden og lokker hunnen hen over den, så hun tager den op med kloakken. Der findes ofte befrugtede æg i et akvarium, hvor man ikke har set frieri, og hannerne synes ikke at være i yngledragt; hannerne kan formentlig parre sig uden for sæsonen.

ÆG OG LARVER

Hunnen lægger æggene enkeltvis på planter og andre flader i vandet. En velfodret hun lægger over 100 æg i en sæson. En stor del af æggene kan være ubefrugtede, men det opvejes af det store antal. Æggene klækker efter 3-4 uger ved 20-22 °C; er vandet køligere end 18 °C, tager det meget længere. Flyt æggene til et eget kar, for de voksne æder dem.

Larverne kan have meget forskellig farve, fra næsten sorte til næsten hvide. De er rovdyr og tager kun levende foder: først nyklækkede artemia og mikroorme, senere dafnier, hvide orme og sortorme. Larverne æder store mængder foder på en dag og bliver buttede. Hold larverne i vand på 20-22 °C, og sorter dem efter størrelse, så de store ikke æder de små.

METAMORFOSE

Fra klækning til forvandling går 5-6 måneder, længere tid end hos de øvrige *Cynops*. Larverne er derfor ofte store ved forvandlingen, undertiden over 5 cm. Gællerne trækkes tilbage, og dyret begynder at gå på land. Nyforvandlede unger er stadig halvt vandlevende: de kommer lidt op af vandet, men lærer hurtigt at gå i vandet, når der gives foder dér. Giv en flydende plade eller en ø, så de kan komme op.

OPDRÆT AF UNGER

Unger holdes i 5-10 cm vand i den første tid, og vanddybden øges, efterhånden som de vokser. Hold dem ved mindst 18 °C, for i deres første år er de følsomme over for kulde. Fodr dem dagligt med små levende foderdyr, som hvide orme, dafnier, sortorme og hakkede regnorme, efter størrelse. Sorter dyrene efter størrelse, og hold dem adskilt fra de voksne.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

Sundhed og typiske fejl

Cynops cyanurus er hårdfør, hvis vandet er rent og passende varmt. De typiske problemer er:

- Kulde hos larver og unger: under 18 °C vokser larverne ikke, og ungerne bliver sløve.
- Vedvarende varme over 27 °C, som stresser dyrene og gør dem modtagelige for infektioner.
- Dårlig vandkvalitet med svampe- og bakterieinfektioner på huden, ofte efter uspist foder.

- Tarmstop efter indtagelse af grus.
- Drukning af nyforvandlede unger i for dybt vand.

Svampen *Batrachochytrium salamandrivorans* (Bsal) er dødelig for mange salamandre, og asiatiske salamandre kan bære den uden selv at vise tegn. Nye dyr holdes i karantæne i flere uger, hvert akvarium har sit eget udstyr, og hænder og redskaber rengøres mellem akvarierne. Slip aldrig dyr eller vand ud i naturen. Kontakt en dyrlæge med forstand på padder, hvis et dyr afmagres, får sår eller hvide belægninger, svulmer op eller opfører sig usædvanligt.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.